

“ХОТИН – КИЗЛАР СПОРТИ: ИМКОНияТЛАР ВА ИСТИҚБОЛЛАР”

**Республика илмий-амалий
анжумани материаллари**

2018 йил 4-5 май

Бухоро - 2018

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ҚИЗЛАР ЎРТАСИДА СПОРТ БИЛАН ШУҒУЛЛАНИШНИ ТАДБИҚ ЭТИШ

Умарова С.М., ўқитувчи, Жунайдуллаева Д.А., талаба
Бухоро давлат университети, Бухоро ш.

Мамлакатимиз мустақилликка эришган вақтдан буён жисмоний тарбия ва спорт давлатимиз олаб бораётган сиёсатнинг устувор йўналишларидан бири бўлиб қолмоқда. Мамлакатимиз аҳолисининг асосий қатламни ташкил қилувчи ёшларни соғлом қилиб тарбиялаш уларни салбий таъсирлардан асраш ва уларда соғлом турмуш тарзини шакллантиришда жисмоний тарбия ва спорт энг муҳим восита эканлиги эътироф этилади.

Миллат генофондини шакллантириш ва баркамол авлодни тарбия-лашда восита бўлми жисмоний тарбия ва спорт бўйича юқори малакали рақобатбардош кадрлар тайёрлаш билан боғлиқ бўлган муаммоларни ҳал этиш учун амалий ҳаракатлар қилинмоқда.

Биринчи Президентимиз И.А. Каримов ташаббуси билан долзарб муаммонинг оқилана ечимини қилинди. ЎзДЖТИга 2006-2007 ўқув йилидан бошлаб хотин - қизлар спортини ривожлантириш йўналиши бўйича қабулга махсус 221 та мақсадли жой квоталари ажратилди ва жойларда имтиҳон қабул қилиш тартиби ўрнатилди (2011-2012 йилда бу квота 260 тага етказилди).

Мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотлар, ҳукуматимизнинг бутун эътибори ҳаракатлари аҳолига, миллатга, алоҳида ҳар бир оила манфаатларига қаратилганлиги билан Чунки миллатнинг ҳар бир вакили соғлом бўлса, унинг насли тоза бўлса, бундай миллатнинг келажакига ишонч билан қараш мумкин.

Хотин-қизлар спортини ривожлантириш йўналишининг очилиши ҳамда махсус мақсадли квоталар асосида қабул ўтказилиши ҳам ана шундай кенг қўламли тадбирларнинг бири ҳисобланади. 2006 йилдан буён ЎзДЖТИга мазкур йўналиш бўйича қарийб 3000 яқин нафар талаба қизлар ўқитилган бўлса, улардан 1687 нафари бутунли кунда бакалавр дипломини қўлга олиб, жойларда фаолиятини бошлади.

Бугунги кунда қизларимизнинг аксарият қисми бадий гимнастика, енгил атлетика, тазквондо, кураш спорт турлари билан қизиқиб шугулланадилар. ЎзДЖТИда хотин - қизлар спортини ривожлантириш йўналиши бўйича тахсил олаётган талабалар таркибини таҳлил қилиш асосида шундай хулосага келиш мумкин.

Олинган маълумотларга кўра, 2012 - 2013 ўқув йили учун қабул маъсумида институтга маълум йўналиш бўйича 260 ўринга жами 1512 та ҳужжат топширилган. Бу бир ўринга ўртача 5 - 6 абитуриент даъвогарлик қилган дегани. Агар рақобатчилик шайхоналар кесимида қандай даражага чиққанлигига диққат қилсак, Сурхондарё вилояти бўйича бир ўринга 10 та, Андижонда - 9,7 та, Фарғонада - 7,5 та талабгор бўлганини кўрамыз. Қизиғи шундаки, пойтахтлик қизларимизнинг жисмоний тарбия ва спортга қизиқиши анча суст - бир ўринга бор - йўғи 2,5 абитуриент ҳужжат топширган. Бундан 20 - 30 йил аввал ўзбек қизларини бу олий таълим муассасасига киришга зўрға кўндиришган бўлса, шунда ҳам уларнинг сони бармоқ билан санарли даражада бўларди. Ҳозирги вақтда эса аҳолининг онгида спортга нисбатан ижобий тарафга қатта ўзгаришлар юз берганини сезиш қийин эмас, чекка қишлоқлардан оналар қизларини ўзлари институт оstonасига етаклаб олиб келяптилар. Айнан шу билим даргоҳида тахсил олишга қарор қилган, муваффақиятсизликка учраса ҳам аҳдидан қайтмай, 2-3 йил давомид қайта-қайта келиб, омадини синаётган қизлар ҳам учраб туради.

Энди аёллар спортини йўналиши бўйича ўқишга кирганларнинг танлаган ихтисосликларига эътиборимизни қаратсак, улар орасида энг кенг оммалашган спорт турлари: бадий гимнастика - 71 талаба, кураш турлари (дзюдо, тазквондо, миллий кураш) - 56 талаба, енгил атлетика - 36 талаба, қўл тутиш - 35 талаба. Сузиш, синхрон сузишга қизикадиганлар сони эса ниҳоятда кам.

O'ZBEK XOTIN-QIZLARINING MILLIY XUSUSIYATLARI VA ULARGA JISMONIY MADANIYATNING TA'SIRI

Davronov I.E., o'qituvchi, Buxoro davlat universiteti, Buxoro sh.

Qadimiy ajdodlar haqidagi afsonalar, va ilmiy manbalarning natijalariga asoslanilsa, xotin-qizlar erkaklar va yigitlar bilan ishtimoiy mehnat, ov va turli marosimlarda barobar-teng ishtirok etishgan. "Avesto", "Alpomish", "Go'ro'g'li", "To'maris", "Qirg' qiz" kabi tarixiy asarlar va xalq og'zaki ijodi qahrmonlarini eslashning o'zi bunday dalillarni isbotlab beradi.

Sharq xalqlarining, ayniqsa hozirgi O'zbekiston hudutlarida yashab o'tgan xalqning ijtimoiy-madaniy turmush madaniyati davrlari osha borib, rivoj topgan. Bularni Abu Ali ibnSino, Farobiy, Al Xorazmiy, Beruniy, Amir Temur, Mirzo Ulug'bek, Alisher Navoiy va boshqa juda ko'p mutaffakkir olimlar ulug' zotlar hayoti hamda ularning qoldirgan ilmiy meroslaridan bilish mumkin. Ularda xotin-qizlar timsoli g'oyat ulug'langan va go'zalliklari, iffat va axloqlari baddiy jihatdan tavsiflangan. Markaziy Osiyo va hamda

Arslonov Q.P., XOTIN-QIZLARNING ERTALABKI GIMNASTIKA MASHG'ULOTLARINI TO'G'RI TASHKILLASHTIRISH	41
Очилова М.О., Эргашева Г.Б., ЗНАЧЕНИЕ ФИЗКУЛЬТУРЫ И СПОРТА ДЛЯ БУДУЩИХ МАТЕРЕЙ В РОЖДЕНИЕ ЗДОРОВОГО РЕБЕНКА	42
Islmatov N.X., OILADA JISMONIY TARBIYA VA SPORTNI TASHKIL QILISH YO'LLARI	43
Islmatov E.Yu., OILA VA MAHALLALARDA XOTIN-QIZLAR JISMONIY MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI	43
Хасанова Г.К., Ниязова Г.Д., ШАРК МУТАФАККИРИ АБУ АЛИ ИБН СИНОНИНГ ОИЛАДА ЖИСМОНИЙ (бади) ТАРБИЯ ҲАҚИДАГИ ИЛМИЙ-НАЗАРИЙ ТАЪЛИМОТИ	44
Хасанова Г.К., ОИЛАДА ЖИСМОНИЙ МАДАНИЯТ СОҲАСИДА БИЛИМЛАРНИ	45
Маматов У.Э., Джурас Э.М., РОЛЬ РОДИТЕЛЕЙ В СЕМЬЕ ПРИ ВЫБОРЕ РЕБЕНКУ ПОДХОДЯЩИЙ ВИД СПОРТА	46
Акрамов С.Ш., ЁШ ОИЛАЛАРДА СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИНИНГ АҲАМИЯТИ	47
Ibragimov A.K., XOTIN-QIZLAR SALOMATLIGINI MUSTANKAMLAHDA BADAN TARBIYANING ANAMIYATI	48
Собирова С.Ж., ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА ОММАВИЙ СПОРТНИНГ ИНСОН ВА ОИЛА ҲАЁТИДАГИ АҲАМИЯТИ	48
Файзиев Я.З., Сайфуллаева К.А., СОҒЛОМ ОНА ВА БОЛА - МАМЛАКАТИМИЗ ТАЯНЧИ	50
Хусенова С.С., Спирожов Й.К., ФИЗИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА И СПОРТ КАК ФАКТОР КРАСОТЫ И ЗДОРОВЬЯ СОВРЕМЕННЫХ ЖЕНЩИН	51
Шакиржанов Т.А., СОҒЛОМ АВЛОД - ОММАВИЙ СПОРТ ХАРАКАТИНИ РИВОЖЛАНТИРУВЧИ ТАЯНЧ КУЧ	52
Olmatov M.S., Saidova N.R., OILADA JISMONIY TARBIYA VA SPORTNI RIVOJLANTIRISHDA AYOQLARNING O'RNI	53
Тоштемиров О.А., Боратов О.М., ЖИСМОНИЙ МАДАНИЯТ ҲАЛҚИМИЗНИНГ АЖРАЛМАС ҚИСМИДИР	54
Рахмонов Р.Р., ОИЛАДА ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МАСАЛАЛАРИ	55
Ёрматов Ғ.С., Аминжонов А.А., ЁШЛАРНИ КАМОЛ ТОПТИРИШДА ЖИСМОНИЙ МАДАНИЯТНИНГ АҲАМИЯТИ	55
Акрамов А.Ш., ОИЛАДА ОНА ВА ҚИЗ БОЛАЛАР ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯСИНИНГ ҲАМОҲАНГЛИГИНИ ЯРАТИШ МУАММОЛАРИ	56
Рахмонов Р.Р., ХОТИН-ҚИЗЛАРНИ СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИ ВА МАДАНИЯТИНИ ТАРБИЯЛАШ	57
Гафурова М.Ю., ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ЖЕНСКОГО СПОРТА	58
Музафарова Ф.Б., ОИЛА БИЛАН БИРГАЛИҚДА СОҒЛОМ ТУРМУШ ШАРТ - ШАРОИТЛАРИНИ ЯРАТИШ, ОИЛАДА ГИГИЕНА ҚОНДАЛАРИГА РИОЯ ҚИЛИШДА АЁЛЛАРНИНГ РОЛИ	58
Тошова Г.Ж., Бобомуродова Б.И., СОҒЛОМ ВА БАРКАМОЛ АВЛОДНИ ТАРБИЯЛАШДА ЎҚУВ МАСКАНЛАРИ	59
Азиев Л.А., ОИЛАДА ХОТИН-ҚИЗЛАР СПОРТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БАРКАМОЛ АВЛОДНИ ТАРБИЯЛАШ ОМИЛИДИР	61
Тошов А.Т., ЮРТИМИЗДА ҚИЗЛАРНИ СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИ АСОСИДА ОИЛАГА ТАЙЁРЛАШ	62
Умарова С.М., Жунайдуллаева Д.А., ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ҚИЗЛАР ЎРТАСИДА СПОРТ БИЛАН ШУҒУЛЛАНИШНИ ТАДБИҚ ЭТИШ	64
Davtonov I.E., O'ZBEK XOTIN-QIZLARINING MILLIY XUSUSIYATLARI VA ULARGA JISMONIY MADANIYATNING TA'SIRI	64
II БЎЛИМ. УМУМИЙ ЎРТА ТАЪЛИМ МАКТАБЛАРИДА ЎҚУВЧИ-ҚИЗЛАР СПОРТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МАСАЛАЛАРИ	66
Шаринов А.К., Рузметов Н.К., Жамматов Ж.Ш., МАКТАБ ЁШИДА КООРДИНАЦИОН КОБИЛИЯТЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ЁШ ВА ЖИНСГА БОҒЛИҚ ҲАМДА ИНДИВИДУАЛ ХУСУСИЯТЛАРИ	66
Ибрагимов М.Б., Туроев С. МАКТАБ ЎҚУВЧИ-ҚИЗЛАРИНИНГ ЧИДАМЛИЛИГИНИ ОШИРИШДА ҚўЛЛАНИЛАДИГАН ВОСИТА ВА УСУЛЛАР	67
Абдуллаева Ш.Дж., МАКТАБГАЧА ЁШДАГИ ҚИЗ БОЛАЛАР ЖИСМОНИЙ РИВОЖЛАНИШИГА ПЕДАГОГИК ЁНДАШУВ	68
Катричева Т.Ю., ИНТЕГРАЦИЯ В ПРОЦЕССЕ ПОЗНАНИЯ КАК ОБЩЕНАУЧНОЕ ПОНЯТИЕ	69
Хамраев И.Т. К ВОПРОСУ О ЗАНЯТИЯХ ПО ФИЗИЧЕСКОМУ ВОСПИТАНИЮ ШКОЛЬНИЦ	71
Абдуллаев М.Ж., БЎСМЛАРДА БОШЛАНГИЧ ТАЙЁРЛОВ ГУРУҲИДАГИ ЕНГИЛ АТЛЕТИКАЧИЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ	72
Ходжаева М., Сафарова З.Т., АДАПТАЦИОННЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ НЕКОТОРЫХ ПАРАМЕТРОВ ФУНКЦИОНАЛЬНОГО СОСТОЯНИЯ СЕРДЦА И СОСУДОВ У ДЕВОЧЕК ГИМНАСТОК В ПРОЦЕССЕ ЗАНЯТИЯ СПОРТОМ	73
Abduleyeva S.S., Berdiyev O., BOG'CHA BOLALARI BILAN MILLIY HARAKATLI O'YINLARNI O'TKAZISH YO'LLARI	74
Шарафутдинова Р.И., Мираков А.К., ФИЗИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА КАК ФАКТОР УКРЕПЛЕНИЯ ЗДОРОВЬЯ ШКОЛЬНИЦ	75